

GRE1001 Høstsemesteret 2021

Opggaven består av 3 deler.

Del I av oppgaven tar utgangspunkt i utdrag fra tekstene du har arbeidet med gjennom semesteret. Du skal ikke oversette disse to tekstutdragene.

Tekstutdrag 1

ἐν δὲ τούτῳ ὁ τε Δικαιοπόλις καὶ οἱ ναῦται ἔτι πρὸς ἀλλήλους διαλέγονται.

ΔΙΚ. ὦ Ζεῦ. δεινὸς γὰρ ὁ ἐν Σαλαμῖνι κίνδυνος ἡμῖν καὶ μέγας. ἰδοῦ, ὦ ῥαψωδῆ· ἀλλὰ ποῦ ἐστὶν ὁ ἀνήρ; οὐ γὰρ ὁρῶ ἐκεῖνον τὸν ἄνδρα.

ΝΑΥ. ἰδοῦ, ‘πτώσσει’ οὗτος ὁ ῥαψωδὸς ἐν τῇ νηί, ‘ὥσπερ Ἀχαιοὺς ὑφ’ Ἐκτορι’. φοβεῖται γὰρ τοὺς Λακεδαιμονίους.

ΔΙΚ. εἰπέ μοι, ὦ ῥαψωδῆ, τί ποιεῖς; τίς φόβος λαμβάνει σε; σὺ γὰρ στρατηγὸς εἶ τῶν Ἑλλήνων ἄριστος. μὴ ποίει τοῦτο μηδὲ φοβοῦ τοὺς Λακεδαιμονίους τούτους. ἰδοῦ, ἐγγὺς τοῦ λιμένος ἐσμέν ἤδη. μὴ οὖν φοβοῦ.

ΡΑΨ. (*still shaking with fear*)

τί φῆς; ἄρα ἀφικνοῦνται οἱ Λακεδαιμόνιοι; φοβοῦμαι γὰρ τοὺς Λακεδαιμονίους ἔγωγε. τοὺς γὰρ ναύτας λαμβάνουσιν ἐκεῖνοι καὶ ἀποκτείνουσιν.

ΝΑΥ. ἀλλὰ οὐδεμία ναῦς ἔρχεται, ὦ τῶν, καὶ δήλον ὅτι οὐκ ἀφικνεῖται Λακεδαιμόνιος οὐδεὶς, οὐδὲ λαμβάνει οὐδένα, οὐδὲ ἀποκτείνει οὔτε ἡμᾶς οὔτε ὑμᾶς. σὺ δὲ οὐ μιμήσκη τοὺς τοῦ Περικλέους λόγους;

ΡΑΨ. τίνες οἱ λόγοι; λέγε μοι· οὐ γὰρ μιμήσκομαι.

ΝΑΥ. ἄκουε οὖν τί λέγει ὁ Περικλῆς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ περὶ τοῦ πολέμου καὶ τῶν ναυτικῶν· ‘μὴ φοβεῖσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς Λακεδαιμονίους. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ κρατοῦσι κατὰ γῆν, ἡμεῖς δὲ κατὰ θάλατταν. ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς ἔχομεν ἐμπειρίαν τινὰ κατὰ γῆν, ἐκεῖνοι δὲ οὐδεμίαν ἔχουσιν εἰς τὰ ναυτικά ἐμπειρίαν. καὶ δὴ καὶ οὐ ῥαδίως μανθάνουσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰ ναυτικά, εὖ οἶδα ὅτι, ἐπειδὴ γεωργοὶ εἰσι καὶ οὐ θαλάττιοι. τὸ δὲ ναυτικὸν τέχνη ἐστὶ· καὶ ταύτην μανθάνουσιν οἱ ἄνθρωποι διὰ τὴν μελέτην, ὥσπερ καὶ τὰς ἄλλας τέχνας, ἄλλως δὲ οὐδαμῶς. ὑμεῖς γὰρ δὴ εὖ ἴστε ὅτι οὐ ῥαδίως, ἀλλὰ χαλεπῶς καὶ μετὰ πολλῆς μελέτης, μανθάνετε ταύτην τὴν τέχνην. – “ἀλλὰ οἱ Λακεδαιμόνιοι” – φησὶ τις ὑμῶν – “ἄρα οὐ μελετῶσιν;” – ἐγὼ δὲ ἀποκρίνομαι “οὐκ, ἀλλὰ ἡμεῖς, ἐπειδὴ κρατοῦμεν κατὰ θάλατταν, κωλύομεν.”

ΔΙΚ. (*comfortingly*)

καὶ μὴν ὁρᾶτε τὸν λιμένα. ὅσαι αἱ λαμπάδες, ὅσαι αἱ νῆες, ὅσος ὁ θόρυβος, ὅσοι οἱ ἄνδρες. ἰδοῦ· ὥσπερ γὰρ μύρμηκες, οὕτω συνέρχονται ἐκεῖνοι οἱ ναῦται εἰς τὸν λιμένα. μέγα γὰρ ἡμῖν τὸ πλῆθος τῶν νεῶν καὶ τῶν τριηράρων.

Tekstutdrag 2

τέλος δ’ ἐπὶ τοὺς χειροτέχνους ἦα. ἤδη γὰρ ὅτι οὐδὲν οἶδα καὶ ὅτι οἱ χειροτέχνηται πολλὰ καὶ καλὰ ἴσασι. πολλὰ οὖν εἰδότες, σοφώτεροι ἦσαν οἱ χειροτέχνηται ἢ ἐγώ. ἀλλ’ ἔδοξεν, ὡς ἐγὼ ὤμην, διὰ τὴν τέχνην σοφώτατοι εἶναι περὶ ἄλλα πολλὰ, οὐκ ὄντες. τοιούτον οὖν πάθος ἐφαίνοντο καὶ οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ χειροτέχνηται πάσχοντες.

ἐκ ταυτησὶ δὴ τῆς ζητήσεως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐγένοντο αἱ ἐμαὶ διαβολαί, βαρεῖται δὴ οὐσαί, καὶ ἡ δόξα. καὶ δὴ καὶ οἱ νεανίαί, οἳ γε πλούσιοι ὄντες καὶ μάλιστα σχολὴν ἔχοντες, ἠδονται ἀκούοντες τοὺς ἐμοὺς λόγους καὶ πολλάκις πειρῶνται ἄλλους ἐξετάζειν, ὥσπερ ἐγώ. ὑβρίζεται γὰρ

οἱ νεανία καὶ μάλιστα ἤδονται ἐξετάζοντες τοὺς πρεσβυτέρους. καί, ὡς ἐγὼ οἶμαι, ἐξετάζοντες εὐρίσκουσι πολὺ πλῆθος τῶν δοκούντων μὲν τι εἰδέναι, εἰδόντων δ' ὀλίγα ἢ οὐδέν. ἐντεῦθεν οὖν οἱ δοκοῦντές τι εἰδέναι ὀργίζονται καὶ λέγουσιν ὅτι 'Σωκράτης τίς ἐστὶ μιαιώτατος καὶ διαφθείρει τοὺς νέους.' ἀλλ' ἐγὼ ἐρωτᾶν βούλομαι 'πῶς διαφθείρει τοὺς νέους ὁ Σωκράτης; τί ποιῶν, ἢ τί διδάσκων, διαφθείρει αὐτούς;' ἔχουσι μὲν οὐδὲν λέγειν ἐκεῖνοι, οὐ μέντοι βουλόμενοι δοκεῖν ἀπορεῖν, λέγουσιν ὅτι, ὡς περ οἱ ἄλλοι φιλόσοφοι, διδάσκει Σωκράτης 'τὰ μετέωρα καὶ τὰ ὑπὸ γῆς' καὶ 'θεοὺς μὴ νομίζειν' καὶ τὸν ἥττονα λόγον κρείττονα ποιεῖν'. οὐ γὰρ βούλονται, ὡς ἐγὼ οἶμαι, τάλαθῆ λέγειν, ὅτι κατάδηλοι γίνονται δοκοῦντες μὲν τι εἰδέναι, εἰδότες δ' οὐδέν.

Del I

Svar på spørsmålene under med utgangspunkt i utdragene 1 og 2 fra tekstene du har arbeidet med gjennom semesteret. Når du forklarer grammatikken, skal du skrive minst én fullstendig setning til hvert spørsmål.

A. Spørsmål til tekstutdrag 1

1. Finn fem substantiver som bøyes etter tredje deklinasjon i tekstutdraget. Bøy ett av dem i alle kasus, entall og flertall.
2. δεινὸς γὰρ ὁ ἐν Σαλαμῖνι κίνδυνος ἡμῖν καὶ μέγας: Hva er subjekt og hva er predikat i denne setningen?
3. σὺ γὰρ στρατηγὸς εἶ τῶν Ἑλλήνων ἄριστος: Forklar kasusbruken i frasen τῶν Ἑλλήνων.
4. μὴ ποιεῖ τοῦτο μηδὲ φοβοῦ τοὺς Λακεδαιμονίους τούτους: Hva har de to verbformene i denne setningen felles?
5. φοβοῦμαι γὰρ τοὺς Λακεδαιμονίους ἔγωγε: Hva er grunnbetydningen til ordet γάρ? Hvilken funksjon har ordet i denne setningen?
6. τοὺς γὰρ ναύτας λαμβάνουσιν ἐκεῖνοι καὶ ἀποκτείνουσιν: Gjør om verbene i denne setningen til futurum.
7. τίνες οἱ λόγοι; Gjør om denne setningen til entall.
8. καὶ ταύτην μανθάνουσιν οἱ ἄνθρωποι διὰ τὴν μελέτην: Hva er den syntaktiske funksjonen til διὰ τὴν μελέτην i setningen?
9. Hvilke av disse verbformene er kontraksjonsverb: λαμβάνουσι, ἔχει, κρατοῦσι, μανθάνεις, ἀποκρίνομαι, ἀφικνεῖται, κωλύομεν, ἐστί?

B. Spørsmål til tekstutdrag 2

1. Hvilke av disse verbformene hører ikke til verbet 'å vite': ἦα, οἶδα, εἰδότες, ἦσαν, ἐστί, εἰδέναι, οἶμαι?
2. σοφώτεροι [...] ἢ ἐγώ: Forklar den syntaktiske konstruksjonen til de understrekede ordene.
3. τοιοῦτον οὖν πάθος ἐφαίνοντο καὶ οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ χειροτέχνη πάσχοντες: Hvilken syntaktisk funksjon har partisippet i denne setningen?
4. Bøy frasen ταύτης τῆς ζητήσεως i alle kasus, entall og flertall.
5. οἱ νεανία [...] ἤδονται ἀκούοντες τοὺς ἐμοὺς λόγους καὶ πολλὰκις πειρῶνται ἄλλους ἐξετάζειν: De to finite verbene i setningen konstrueres forskjellig. Hva er forskjellen?
6. καὶ [...] ἐξετάζοντες εὐρίσκουσι πολὺ πλῆθος τῶν δοκούντων μὲν τι εἰδέναι: Hvilken syntaktisk rolle spiller partisippet i denne setningen?
7. ἐντεῦθεν οὖν οἱ δοκοῦντές τι εἰδέναι ὀργίζονται καὶ λέγουσιν ὅτι 'Σωκράτης τίς ἐστὶ μιαιώτατος καὶ διαφθείρει τοὺς νέους': Gjør om verbene i denne setningen slik at den beskriver noe som pleide å skje.
8. οὐ μέντοι βουλόμενοι δοκεῖν ἀπορεῖν: Forklar hvordan denne frasen er bygget opp.
9. τὸν ἥττονα λόγον κρείττονα ποιεῖν: Gjør om objekt og objektpredikativ i denne frasen til flertall.

Del II

I del II skal du oversette de fem setningene under til gammelgresk. Her må du skrive greske bokstaver, og denne oppgaven skal derfor leveres som et eget dokument. Du kan enten skrive greske bokstaver på data i et eget dokument eller skrive gresk for hånd og ta et bilde av arket ditt. Du må laste opp dokumentet i pdf-format/bildet i Inspira sammen med resten av eksamensbesvarelsen din.

Oversett setningene under til gammelgresk.

1. Er disse mennene klokere enn oss?
2. Vi pleide å si at vi athenere har makten til sjøs.
3. Først kommer skipene inn i havna, deretter kommer alle sjømennene, og til slutt spør de hvor Perikles er.
4. Vil dere ikke vite hvorfor de unge leter etter Sokrates?
5. De kloke kvinnene viser seg å si slike ting.

Del III

I del III skal du oversette teksten under fra gammelgresk. Du kan oversette til norsk eller svensk, dansk eller engelsk.

ἐπεὶ μὲν οὖν οἱ πολέμοιοι ἐγγυὸς ἦσαν τῆς πόλεως, πάντες ἐκ τῶν ἀγρῶν εἰς τὴν πόλιν πορευθέντες ἐφύλαξαν τὰ τείχη. καὶ ἔνθα μὲν τείχη ἰσχυρά, ἔνθα δὲ ποταμὸς ἦν. ἔπειτα δὲ νεανίας τις, ὃς τὴν γέφυραν ἐφύλαττεν, ὅτε οἱ πολέμοιοι πανταχοῦ εἰς τὸν ποταμὸν ἐδίωκον τοὺς τὴν πόλιν φυλάσσοντας, ἤτησε τοὺς φίλους μὴ φυγεῖν. δύο δὲ ἄλλοι νεανῖαι, αἰσχροὺς νομίζοντες εἰ λείποιεν, μετὰ αὐτοῦ ἐμάχοντο πρὸς τοὺς πολεμίους. αὐτὸς δὲ ἐκέλευσε τοὺς πολίτας τὴν γέφυραν διαφθεῖραι. ἐκείνων δὲ πειθομένων ἐκέλευσε τοὺς μὲν δύο διαβαίνειν τὸν ποταμὸν τῆς γεφύρας οὐπω διαφθοραίσης, αὐτὸς δὲ εὐχὴν ποιησάμενος καὶ εἰς τὸ ὕδωρ πηδήσας εἰς τὴν γῆν ἐσώθη.

Gloser

ἀγρός, ó ‘jorde, mark’ / ἔνθα...ἔνθα... ‘her...der...’ / γέφυρα, ἡ ‘bro’ / πανταχοῦ ‘overall’ / λείποιεν ‘de skulle forlate’ (optativ av λείπω) / διαφθοραίσης aorist partisipp passiv av διαφθείρω ‘ødelagt’